

**Buck
Consultants
International**

Vorbereiding economisch beleidsplan gemeente Albrandswaard

Projectvoorstel

**Gemeente
Albrandswaard**

Op verzoek van:
Gemeente Albrandswaard

Buck Consultants International
Den Haag/Nijmegen, 8 april 2016

Inhoud

	Blz.
Inhoud	1
1 Inleiding	1
2 Voorgestelde aanpak	7
3 Organisatie, kosten en planning	12
4 Projectreferenties	15
Bijlage 1 Brede benadering van de lokale economie	19
Bijlage 2 CV's	20

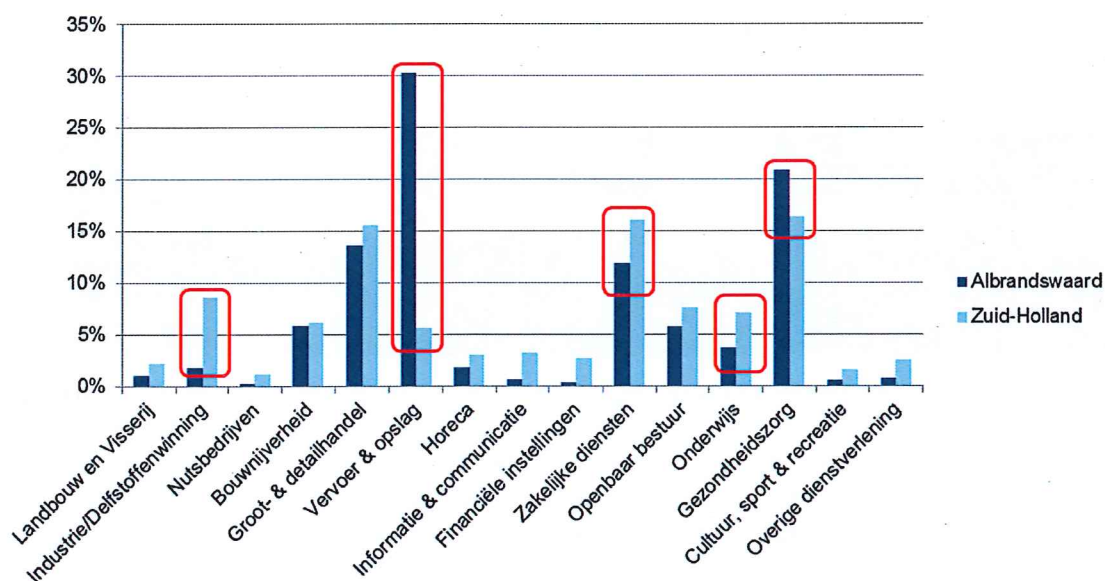
1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Albrandswaard is een landelijke gemeente met ruim 25.000 inwoners. De gemeente telt circa 980 bedrijven en instellingen met ongeveer 8.250 arbeidsplaatsen. In de periode 2010 tot 2014 groeide de werkgelegenheid in Albrandswaard van circa 8.125 naar 8.250 arbeidsplaatsen (+1,5%), terwijl die in de provincie als geheel met 5,7% daalde.

Vergeleken met Zuid-Holland kent Albrandswaard veel werkgelegenheid in de sector vervoer & opslag. In de gemeente zijn in deze sector o.a. zeven bedrijven met meer dan 75 werknemers gevestigd. Daarnaast is de gezondheidszorg sterk vertegenwoordigd. De aandelen industrie, zakelijke diensten en onderwijs zijn relatief beperkt.

Figuur 1.1 Procentuele verdeling fulltime arbeidsplaatsen in Albrandswaard en Zuid-Holland in 2014 (n=8.249)

Bron: LISA 2014, bewerking BCI

Met circa 13.000 personen is de beroepsbevolking in Albrandswaard fors groter dan het aantal arbeidsplaatsen. Slechts 23% werkt in de eigen gemeente en de rest elders (waarvan ruim 60% in Rotterdam). Omgekeerd wordt zo'n 75% van de arbeidsplaatsen in de gemeente ingevuld door werknemers van elders. Economie en arbeidsmarkt van Albrandswaard zijn dus sterk verbonden met de regio.

Het aantal niet-werkende werkzoekenden in Albrandswaard is ongeveer 1.150. Als percentage van de beroepsbevolking is dit aantal substantieel lager dan het provinciale gemiddelde, namelijk 6,3% tegenover 8,3%, maar desalniettemin aanzienlijk.

Uit gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente¹ kwam naar voren dat er in Albrandswaard - voor zover bekend – in de lokale economie en arbeidsmarkt geen grote, urgente problemen bestaan. Wel zijn er diverse vragen c.q. onzekerheden, waaronder:

- Hoe ervaren ondernemers het lokale vestigingsklimaat en de dienstverlening van de gemeente? Dit wordt door Ecorys onderzocht via de Peiling Ondernemingsklimaat.
- In hoeverre worden bijvoorbeeld de werkloosheid, beschikbaarheid van bedrijfsruimte, leegstand van winkels in Poortugaal, etc. door ondernemers, politiek of samenleving als groot knelpunt gezien?
- Blijven er kansen/potenties onderbenut zonder expliciet economisch beleid, bijvoorbeeld in de sterk aanwezige zorgsector, recreatie & toerisme, energietransitie, de inbreng van Albrandswaard in investeringsprogramma's van o.a. de provincie en Economische Programmaraad Zuidvleugel (EPZ)/Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH), de door trekking van de A4, etc.?
- Wat zijn de ambities van de gemeente op sociaal-economisch terrein: willen we bijvoorbeeld vooral een woongemeente zijn waar het goed toeven is voor mensen die elders werken (wooneconomie), willen we aantrekkelijk zijn voor recreanten en toeristen (al dan niet voor specifieke doelgroepen als zorgbehoevenden) die extra bestedingen voor lokale ondernemers brengen (vrijetijds- en/of zorgeconomie), of willen we meer lokale werkgelegenheid stimuleren door volop kansen te bieden aan startende ondernemers en ZZP'ers?

- Moet de gemeente meer inzetten op regionale samenwerking om de eigen economie en arbeidsmarkt te versterken en zo ja, met wie en wat levert dat op? De gemeente werkt al samen in BAR-verband en is onderdeel van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, maar kan zich binnen deze verbanden meer proactief opstellen ("brengen en halen") en ook gericht andere samenwerkingsverbanden aangaan (bijvoorbeeld met Hoekse Waard of Voorne-Putten rond thema's als toerisme & recreatie, detailhandel, e.d.).
- Kan en zo ja, hoe moet de gemeente inspelen op economische trends binnen sterk aanwezige sectoren, zoals vervoer & logistiek (druk op rendementen, e-commerce, intermodale concepten), de transitie in de zorg (vergrijzing, decentralisatie, marktwerking, etc.) en detailhandel (internet-winkelen, faillissement van grote ketens, e.d.), maar ook bijvoorbeeld de sterke groei van ZZP'ers en startende bedrijven, nieuwe ICT-business, de energietransitie, de noodzaak tot vergroening van de economie, inclusief de consequenties voor het nabijgelegen haven- en industriecomplex, met veel petrochemie, etc.?

¹ Dilek San en Peter Wunderink op 7 januari jl. aangevuld met wethouder Marco Goedknecht en Roeland Sluiskes (strategisch adviseur BAR) op 21 maart 2016.

- De gemeente wil groen blijven, maar hoe worden de kosten van beheer en onderhoud, voorzieningen, etc. gefinancierd? Hierbij kan mogelijk een koppeling worden gelegd met het aantrekkelijk buitengebied en haar potenties voor toerisme en recreatie en mogelijk meer zorgconomie.
- De gemeente Albrandswaard heeft drie dorpskernen die in karakter veel van elkaar verschillen en elk hun eigen economische dynamiek hebben. De vraag is echter hoe deze dorpen op economisch vlak met elkaar samenhangen en hoe deze samenhang kan worden versterkt (bijvoorbeeld ten aanzien van voorzieningen)?

1.2 Reflectie op de vraagstelling

In haar ruim dertigjarige bestaan heeft Buck Consultants International (BCI) tal van economische beleidsplannen voor gemeenten en regio's opgesteld (zie hoofdstuk 4 voor een overzicht). Uit onze langjarige ervaring trekken we onder meer de volgende lessen:

- Economie is meer dan economische zaken: Het functioneren van de lokale economie en arbeidsmarkt wordt beïnvloed door allerlei beleidsterreinen, onder andere ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, milieubeleid, veiligheid, onderwijs, sociale zaken en wonen. We hanteren bij de uitwerking van economisch beleid een **integrale benadering**, die in bijlage 1 verder is uitgewerkt.
- Visie op langere termijn en acties op korte termijn: Aangezien maatschappelijk-economische ontwikkelingen zowel een structurele als conjuncturele dimensie hebben, moet enerzijds worden gekeken naar de kansen en **ambities op middellange termijn** (waar wil de gemeente staan in bijvoorbeeld 2025) en anderzijds naar de consequenties voor lokale en regionale economie en arbeidsmarkt en mogelijke **acties op korte termijn** (wat doen in de komende jaren).
- Gemeentelijke ambities en 'polstok' als uitgangspunt: Het wel en wee van de lokale economie en arbeidsmarkt wordt vooral bepaald door de kracht van het bedrijfsleven, (inter)nationale ontwikkelingen en beleid van hogere overheden. De beperkte, maar niet onbelangrijke invloed van de gemeente moet zich vooral richten op zaken waarin de gemeente écht een **verschil kan maken**. Het economisch beleidsplan zal in nauwe samenwerking met bedrijfsleven/instellingen en andere (o.a. regionale) stakeholders worden opgesteld, maar het voortouw ligt bij College en raad, die – gegeven de gesignaleerde behoeften en kaders – de ambities en prioriteiten, alsmede de financiële mogelijkheden bepalen. In het begin van het traject willen we dan ook afzonderlijke interviews met alle Collegeleden voeren en tijdens het traject met de raad discussiëren over voorgestelde ambities en prioriteiten.
- Beter enkele dingen goed dan veel dingen half: Een integrale benadering heeft vaak als nadeel dat van alles belangrijk wordt gevonden en geen echte keuzes worden gemaakt. We willen de gemeente dan ook uitdagen om prioriteiten te stellen waar ze de komende jaren concreet mee aan de slag gaat. Zonder al verdiepende analyses te hebben verricht en gesprekken te hebben gevoerd, zien we o.a. de volgende uitdagingen voor de lokale economie en arbeidsmarkt, die in de analyse **prioriteit** zouden kunnen krijgen:

Belangrijke uitdagingen voor economisch beleidsplan

- Behoud en zo mogelijk uitbouw van de werkgelegenheid in de zorg, zowel versterking van de aanwezige grote zorginstellingen, als het benutten van de kansen die de decentralisatie en transitie van de zorg biedt.
- Het bieden van voldoende ruimte voor uitbreiding van nieuwe en bestaande bedrijvigheid, juist ook buiten bedrijventerreinen.
- Vanuit de eigen kracht zo goed mogelijk aansluiten op regionale agenda's, zoals de investeringsstrategie van de Economische Programmaraad Zuidvleugel, de toeristische samenwerking in de regio, het actieplan voor de toekomst van het industriecluster Rotterdam-Moerdijk, e.d., door gericht te bepalen wat de gemeente hierbinnen kan brengen en wil halen.
- Het terugdringen van het aantal mensen dat afhankelijk is van een uitkering, door het zo goed mogelijk aansluiten van het sociale op het economische domein.
- Het optimaliseren van de gemeentelijke dienstverlening aan bedrijven, zowel reeds in de gemeente gevestigde bedrijven als nieuwe.

- Heldere rol van de gemeente: Grofweg kunnen vier verschillende rollen van een gemeente op economisch terrein worden onderscheiden (zie onderstaand kader). In de Beleidsvisie met uitvoeringsprogramma zal het juiste **evenwicht tussen deze rollen** worden gezocht.

Welke rol pakt de gemeente?

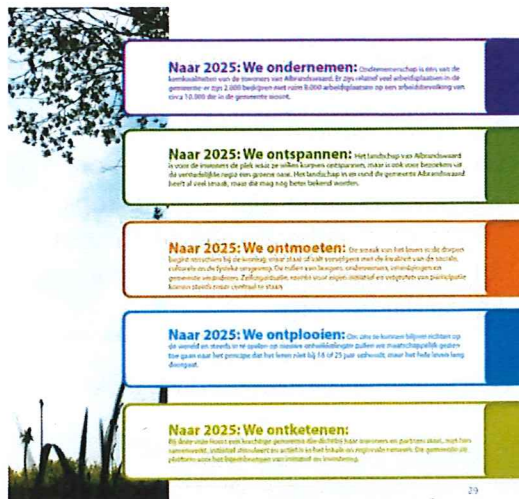
Op basis van onze ervaringen bij talloze gemeenten in Nederland constateren wij dat een gemeente vier verschillende rollen kan vervullen, met betrekking tot economisch beleid.

- 1 **Beheren.** Uitvoeren van wettelijke taken (bijv. vergunningverlening, handhaving)
- 2 **Faciliteren.** Het creëren van ruimte voor ondernemen, garanderen van bereikbaarheid, e.d.
- 3 **Coördineren & verbinden.** Bijeen brengen van partijen (publiek en privaat) ten behoeve van economische ontwikkeling.
- 4 **Aanjagen & stimuleren.** Het actief aanjagen en stimuleren van de economie (bijv. in de vorm van economische projectontwikkeling op het gebied van innovatie, zorg economie, startende ondernemers, e.d.).

De eerste rol (Beheren) moet in essentie op orde zijn en vergt inzet vanuit verschillende beleidsterreinen. De uitdaging ligt voor de gemeente deels bij de tweede rol (Faciliteren), maar vooral bij de invulling van de rollen 3 (Coördineren en verbinden) en 4 (Aanjagen en stimuleren). Deze vullen wij de komende maanden graag samen met gemeente in, rekening houdend met de beschikbare instrumenten, menskracht en middelen. Daarbij hoeft de gemeente niet alles zelf te doen, maar zal een deel van de opgaven vooral door bedrijven en aanjaagorganisaties moeten worden opgepakt. Daarnaast zijn er opgaven die in regionaal verband aandacht krijgen, waarbij de gemeente zelf kan bepalen hoe proactief of reactief ze daaraan wil bijdragen (wat ze wil halen c.q. brengen, inclusief de bijbehorende kosten en baten).

- We **beginnen niet op punt nul**: Er liggen al de nodige studies (o.a. de Triple P monitor voor de BAR-gemeenten van de Rabobank) en beleidskaders van de gemeente zelf (o.a. de Toekomstvisie Albrandswaard 2025) en hogere overheden. Bovendien is de gemeente al bezig met tal van economische activiteiten, waaronder vergunningverlening, relatiebeheer met bedrijven, uitgifte van bedrijventerrein, stimulering van reintegratie, etc.. Deze en andere acties zullen o.a. via interviews met medewerkers van relevante afdelingen zo goed mogelijk worden geïnventariseerd en in het beleidsplan op elkaar afgestemd.

- Van papier naar projecten: Weliswaar is het belangrijk om visie en ambities goed helder te maken, maar uiteindelijk gaat het vooral om wat de gemeente effectief gaat doen om economie en werkgelegenheid te stimuleren. Vaak bestaan economische visies uit een waslijst van allerlei mogelijke acties, waarvan in de praktijk slechts een deel echt wordt uitgevoerd. Om dit te voorkomen, leggen wij in onze aanpak nadruk op het zoveel mogelijk **concretiseren van de voorgestelde acties** en de daarvoor benodigde **menskracht en middelen**. Daarbij houden we ook rekening met voldoende ruimte en flexibiliteit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en veranderende beleidsprioriteiten.

De meerwaarde van een economisch beleidsplan voor de gemeente Albrandswaard kan als volgt worden samengevat:

- Geeft inzicht in de belangrijkste knelpunten, kansen en speerpunten van de lokale economie en arbeidsmarkt (inclusief antwoorden op de in paragraaf 1.1 genoemde vraagstukken).
- Zorgt voor een meer integrale benadering, waarin keuzes in verschillende relevante beleidsdomeinen tegen elkaar worden afgewogen.
- Biedt handelingsperspectieven om de economie te stimuleren door het aanpakken van knelpunten c.q. het benutten van kansen.
- Vergroot de efficiëntie, zowel intern door het beter organiseren van de dienstverlening als extern door meer te halen uit relevante samenwerkingsverbanden.

1.3 Waarom Buck Consultants International?

We achten ons een geschikte partner om de gemeente Albrandswaard te ondersteunen bij het opstellen van haar economisch beleidsplan, omdat:

- we zeer ruime ervaring hebben met het opstellen van economische visies en actieplannen voor tal van gemeenten en regio's, waaronder de buurgemeente Ridderkerk, Hoekse Waard en de Zuidvleugel.
- we uitgebreide kennis hebben van belangrijke vraagstukken die in Albrandswaard spelen, waaronder belangrijke sectoren als zorg economie, vrijetijdseconomie en detailhandel.

del, het vitaal houden van het buitengebied, ondersteuning van startende ondernemers en innovatief ondernemerschap, werklocaties (zowel bedrijventerreinen als niet-formele) en arbeidsmarktbeleid.

- we zowel werken voor overheden, bedrijven, kennisinstellingen en aanjaagorganisaties en de belangen en culturen van deze partijen weten te overbruggen;
- we goed bekend zijn met de regio door eerdere en lopende projecten voor o.a. het Distripark Eemhaven, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (voorbereiding investeringsstrategie), Innovation Quarter (marketingstrategie) en gemeente Rotterdam (MKB-kansen in de zorg).

Voor een aantal relevante projectreferenties verwijzen we naar hoofdstuk 4.

